

**MOPROF MS MAKHANYA, HLOOHO LE MOTLATSI WA
TJHANSELARA
YUNIVESITHI YA AFRIKA BORWA
MOKETE WA TJHANSELARA WA DIJO TSA MANTSIBOYA WA
DIKGAU TSA CALABASH
Thuto ya Demokrasi dilemong tse 25
HOTELE YA HOUGHTON, HOUGHTON, JOHANNESBURG
LA 01 PUDUNGWANA 2019**

Kea leboha, Motsamaisi wa Lenaneo: Mof Sedzani Musundwa,
Sekolo sa Disaense sa Diakhaonte Unisa

- Tjhanselara ya rona, Mopresidente Thabo Mbeki, ebile e le moamohedi wa rona wa mokete o hlompehang wa mantsiboyeng ana wa Dikgau tsa Calabash
- Mofumahadi Zanele Mbeki e le e motlatsi wa moamohedi wa ketsahalo ya mantsiboyeng ana
- Ditho tsa Mekgatlo ya Boemedi ba Dinaha
- Mofumahadi Mandu Makhanya
- Mopresidente Kgalema Motlanthe, sebui sa rona sa moeti ebile e le moamohedi wa kgau mantsiboyeng ana (KGAU YA BATSHWARUWA BA MEHLENG BA ROBBEN ISLAND). Bosiyong ba hae mantsiboyeng ana, Mopresidente Motlhanthe o tla emelwa

ke Moprofesara Firoz Cachalia, Modula-setulo wa Motheo wa Letlotlo la Kgalema Motlhanthe.

- Moahlodi Edwin Cameron, moamohedi wa kgau mantsiboyeng ana (KGAU YA MOSEBELETSI WA SETJHABA)
- Mof Sizwe Nxasana, moamohedi wa kgau mantsiboyeng ana (KGAU YA MOITHUTI WA MEHLENG YA IKGETHANG)
- Moprof Azwihangwisi Mavhandu Mudzusi, moamohedi wa kgau mantsiboyeng ana (KGAU YA MORUPEDI YA IKGETHANG)
- Mong Maurizio Mariano, mohlokomedi wa Motheo wa KM
- Ditho tsa Botsamaisi ba Unisa le bolaodi bo atolositsweng
- Basebetsi ba Unisa, Baithuti le Baamehi
- Sebini sa rona mantsiboyeng ana
- Batsamaisi ba indasteri, baeti ba hlomphehang, metswalle le baithuti ba mehlang ba Unisa, bo-mme le bo-ntate

Mantsiboya a monate ho lona bohle le kamohelo e mofuthu moketeng ona wa Dikgau tsa Calabash wa Tjhanselara – mokete oo, ho tloha ho qaleng ha ona dilemong tse fetang leshome tse fetileng, o fetohileng ketsahalo e hlahelletseng khalendareng ya theo ya rona.

Mokete ona ke e nngwe ya dinako tseo re bang motlotlo ka tsona bophelong ba yunivesithi ya rona. Ke bosiu boo re dulang fatshe re nahana ka karolo ya rona jwalo ka theo ya thuto e phahameng.

Setjhaba sa rona ke setjhaba se hlasetsweng ke diphephetso tse ngata; kahoo, re hloka pudulelo hore re tswele pele. Leha ho le jwalo, ha re sheba bokamoso re bona pono e tletseng ka tshepo bakeng sa batjha ba rona le meloko e tlang. Kahara maemo a hajwale a pherekano ho na le bokamoso bo nang le mahlaso a monate.

Motsamaisi wa Lenaneo, ke motlotlo haholo ho bua ketsahalong ena e hlomphehang. Ke lakatsa ho lebisa teboho ya ka ho Motheo wa Unisa ka ho re thusa ho hlophisa tshebetso ena e ntle.

E reng ke boele ke lebohe Tjhanselara ya rona, Ntate Mopresidente Mbeki, ka ho tshwara ketsahalo ena ya dikgau le ho dula a re fa bohlale ba ho tsamaisa yunivesithi ena hore e be *Yunivesithi ya Afrika tshebeletsong ya botho bakeng sa bokamoso*.

Ke sepheo sena sa ho sebeletsa botho se re qobellang ho nahana ka baithuti ba nang le monyetla o fokolang mme ba thatafallwang ke ho patala bakeng sa thuto ya yunivesithi e kgonehang hofeta tsohle naheng ya rona. Ke bua sena ke ipapisitse le boemo boo ho bona batho ba rona ba bangata ba iphumanang ba le tlasa sekgahla se phahameng sa tlhokahalo ya mesebetsi le tshebediso e mpe ya matla a bona mme ka hona ba sa kgone ho isa bana ba bona thutong e phahameng. Ke bua sena hape ke ipapisits le maemo a bofutsana boo, leha ho le jwalo bo hlolehang ho fifatsa tshepo ya batjha ba bangata ba ikemiseditseng

ho phonyoha boemo bona ba ho se be le menyetla ka monyako wa thuto.

Ke ditoro tsa batho ba batjha ba tswang naheng ka bophara, ba tswang metseng e lerole ho ya makeisheneng a tepelletseng le dibakeng tse ding tsa ditoropo, tse re qobellang hore re le yunivesithi re dule mme re fumane ditharollo tsa ho ntlafatsa morwalo o eketsehileng wa ho tlameha ho lefella ditefo tsa sekolo le disebediswa tsa ho ithuta.

Re utlwisisa hantle hore re tobane le bothata bo boholo ho rona. Ke bothata bo hlokanang hore baetapele bohle ba setjhaba ba kopane mme ba arolelane mehlodi le maano a kamoo ba ka thehang menyetla bakeng sa batjha ba rona. Ka hona ho wa thabisa ho bona bongata ba lona ba tswang lekaleng la kgwebo le le teng kwano bosiueng bona, le phahamisa matsoho a lona mme le bontsha boikemisetso ba lona ba ho kenya letsoho bokamosong ba setjhaba sa rona. Jwalo ka ha batho ba bangata ba dula ba supa, lekala la lona le na le mehlodi e mengata e tlamehang ho kopanngwa ho thusa ho theha motheo o tiileng bakeng sa ho tswela pele ho haha naha ya rona botjha.

Ka hona ke maikutlo a ka hore bosiueng bona kaofela ha rona re etsa boitlamo, re phutholohile, le ho inehela botjha thutong ya setjhaba sa habo rona.

Bosiu bona bo boetse bo mabapi le ho keteka le ho kgothalletsa bokgabane.

Ke kgwebo ya rona ya letsatsi le letsatsi re le theo ya thuto e phahameng ho thusa batho ho fihlella bophahamo bo boholo mererong ya bona ya thuto. Sena re se etsa ka ho ruta le ho ithuta, dipatlisiso le boqapi le tshebedisano le setjhaba. Re etsa phatlalatso ho lefatshe, hore kamora hore baithuti ba rona ba fete dilemong tsa thupelo, ba fihletse maemo a itseng a boiphihlelo mme ka hona ba loketse lefatshe la mosebetsi. Ka mokgwa o tshwanang, re lemoha batho bao re sebetsang le bona ba kenyang letsoho kgahong ya setjhaba sa rona.

Empa hobaneng yunivesithi e ka ba le thahasello e kaale ho mofuta wa dikgau tseo re fanang ka tsona bosiu boo? Hobaneng re sa ikamahanye le ho fana ka dikgau tse hlomphang tsa bongaka jwalo jwalo?

Ditheo tsa thuto e phahameng ke seipone sa setjhaba seo di sebetsang ho sona. Ke fensetere eo ka yona re bonang lefatshe. Di susumetswa ke mme le tsona di susumetsa setjhaba. Ba bang ba bile ba re ditheo tsa thuto e phahameng di emetse boemo bo hatetseng pele ba mesebetsi ya botho mabapi le ntshetsopele ya kelello ya bona.

Ke boiteko bona boo re batlang ho bo amohela, re re ho ba kentseng letsoho ntlafatsong ya botho: “Tswelang pele ka mosebetsi o motle! Mme, le tswela pele ho re kgothatsa!”

Dikgau di boetse ke sesupo sa tsela eo re e nkileng, dipuisano tseo re nang le tsona kahare jwalo ka theo, le molaetsa oo re batlang ho o tsebisa setjhaba le lefatshe.

Ya rona ke theo e tseleng ya ho iphetola, mme ebe ka hona e kenya letsoho phetohong e pharalletseng ya setjhaba.

Kahare ho leeto lena la phetoho ke tshepo eo re batlang ho e ruta; ya hore kahare ho diphephetso tsohle tseo e ka bang re tobane le tsona re le setjhaba, ho na le mme ho tlameha ho dula ho na le tshepo bakeng sa bokamoso bo betere.

Kahare ho leeto la rona la phetoho ke sepheo sa mantlha sa ho iketsa batho hape.

Kahare ho leeto la rona la phetoho ke ho lwanela bokgabane, le ho bontsha hore ho wa kgonahala ho haha setjhaba seo ho sona bokgoni ba basadi le banna, banana le bashanyana, bokgoni ba batjha ba rona, bo ka kopanngwang kaofela ho haha Afrika Borwa e nang le bonngwe, kgotso le e atlehileng.

Ke ka semelo sena re nang le kgetho ya baamohedi ba rona ba dikgau bosiuung bona.

Re motlotlo ho ba hara Maafrika Borwa ana a hlahelletseng; ao maphelo a bona le dikatleho di bontshang boinehelo, tsepamiso ya maikutlo le boitelo. Maeto a bona a bontshwa ke boikemisetso eseng feela ba ho ntlafatsa maphelo a bona le ho fihlella bophahamo bo bohola, empa boikemisetso bo mabapi le boitlamo ba ho kenya letsoho ntlafatsong ya maphelo a batho ba bang.

Boikemisetso e ne e se bona feela ntlha ya bohlokwa katlehong ya bona. Boitlamo e ne e se bona feela ntlha ya bohlokwa ya ho ntlafatsa maphelo a ba bang ho fihlella dikatleho tsa bona. Ka hodimo ho tsohle, ba ile ba beha ditekanyetso tse phahameng tshebeletsong ya botho. Ka mengehelo ya bona makaleng a thuto, tsamaiso ya dikgwebo, molao le tshebeletso ya setjhaba, le dipolotiki, baamohedi ba rona ba dikgau ba ile ba beha ditekanyetso tse hodimo le ho bontsha hore boikemisetso ba ho fetola setjhaba bo tlameha ka ho lekana bo tsamaisane le boitlamo ba bokgabane.

Motsamaisi wa Lenaneo, ke thabo e kgolo ho nna ho amohela hara rona Tjhanselara ya rona, Mopresidente Thabo Mbeki, le baamohedi ba rona ba dikgau, Moprofesa Azwinhangwisi Helen Mavhandu-

Mudzusi, Monghadi Sizwe Nxasana, Justice Edwin Cameron le Mopresidente Kgalema Motlanthe, eo bosiu bona a emetsweng ke Moprofesa Firoz Cachalia (Modula-setulo wa Motheo wa Letlotlo wa Kgalema Motlanthe).

Ha ke rate ho senya mantsiboya a lona, bo-mme le bo-ntate, ka ho hlakisa menhelo ya motho ka mong, dihlabelo le boinehelo ba baamohedi bana ba dikgau ba ikgethang, esere mohlomong ka senya nako e nehetsweng seo.

Tshepo ya ka leha ho le jwalo ke hore o re dumelle hore re ithorise ka ho toba. Baamohedi bana kaofela ba hlomphehang ke baithuti ba mehleng ba yunivesithi ena e tsotegang – Yunivesithi ya Afrika Borwa. Kahoo, re motlotlo re le theo hore diqi tsa rona dia utlwahala makaleng ohle a setjhaba, le hore baithuti ba rona ba mehleng ba hlahelletse kgahong ya setjhaba sa habo rona.

Lebitsong la Tjhanselara, Lekgotla, Botsamaisi, Basebetsi le Baithuti ba Yunivesithi ena, Yunivesithi ya Naha, Yunivesithi ya Afrika Borwa, ke lakatsa ho o amohela, Monghadi Tjhanselara, baeti ba hlomphehang, batshehetsi le balekane ba kgwebo, le haholo-holo, baamohedi ba rona ba dikgau.

Kea tshepa ebile ke lakatsa eka le ka ba le bosiu bo monate.

Ha re ketekeng bokgabane!

Kea leboha!